

ETTEVÕTE ENESEKONTROLLISÜSTEEM

Peab olema isikul, kellel on taimepassi väljaandmise tegevusluba.

Enesekontrolliplaan on kirjeldatud meetmete kava taimekahjustajate ettevõttesse sissetoomise vältimiseks/leviku peatamiseks, kahjustajast vabanemiseks. Taimede (paljundus- ja istutusmaterjal) kasvatamisel kasutusel olevate meetodite lühikirjeldus - agrotehnika ja seadmed ning selle kasutamise tõttu esineda võivatest riskidest ja riskide maandamiseks kasutatavatest meetmetest.

Enesekontrollisüsteem peab olema alati ajakohane, katma kõik ettevõtte poolt toodetavad, turustatavad kaubagrupid, e. vastama reaalsele olukorrale.

Enesekontrolliplaaniga määratletakse tootmise ja/või turustamise kriitilised punktid.

Mõisted

Taimekahjustajad - ohtlik/karantiinne, reguleeritud mittekarantiinne, kaitstava piirkonna karantiinne (Eestis viljapuu-bakterpõletik).

Kriitilised punktid - tootmise ja/või turustamise protsessi kriitilised punktid on need, millega kaasneb kõrge risk taimekahjustaja tootmis- ja/või turustamisüksusesse sattumiseks, ristsaastumiseks ja levikuks. Muud riskitegurid, mis võivad oluliselt mõjutada paljundus- ja istutusmaterjali kvaliteeti.

Paljundusmaterjal – taimne materjal, mida saadakse ja kasutatakse taimede paljundamisel ning selleks on taimeosad, lehed, võrsed, pookeoksad, alused jne.

Istutusmaterjal – istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud taim.

Enesekontrollisüsteem peab sisaldama järgmisi andmeid:

- ettevõtte nimi/taimetervise registri number;
- tegevuskoha aadress(-id);
- enesekontrolli eest vastutav isik;
- infot enesekontrollisüsteemi andmete säilitamise kohta (kolm aastat);
- ettevõtte tegevuste lühikirjeldus, toodetavate/turustatavate kaubagruppide lõikes;
- hädaolukorra lahendamise kava.

Taimede, seemnete tootmis –ja/või turustamisprotsessi kriitilised punktid:

1. Taimede (paljundus-ja istutusmaterjal) toomine ettevõttesse ja tema kvaliteedi, sh taimetervisliku seisundi hindamine.

Kirjeldus. Taimede ettevõttesse toomise allikad. Taimede päritolust lähtuvalt, kes, kuidas ja kui tihti kontrollib ettevõttesse saabunud taimi enne turustamist ja /või tootmise algust. Vt. ka võimalikud riskid.

2. Taimede (paljundus- ja istutusmaterjal, seeme) külvamine või paljundamine, pikeerimine, istutamine või ümberistutamine.

Kirjeldus. Protsessidega seotud võimalikke riskide maandamine

3. Paljundus- ja istutusmaterjali kasvatamine, arvestades kasutatavat tehnoloogiat.

Kirjeldus: taimede, seemnete kasvatamise tehnoloogia kirjeldus ning sellest lähtuvalt (nt. liigniiskusest või veepuudusest) tulenevad riskid ja nende ennetamine (taimekaitse plaan - profülaktiline või vajaduspõhine kahjustajate tõrje, ruumide, kasutatavate vahendite pesemine, desinfitseerimine). Tehtud tööde dokumenteerimine, vastutav isik ja andmete säilitamine.

4. Taimede (paljundus- ja istutusmaterjali) koristamine.

Kirjeldus. Protsessiga seotud võimalikke riskide maandamine.

5. Paljundus- ja istutusmaterjali töötlemine, pakendamine, ladustamine ja vedu.

Kirjeldus. Antud protsessi käigus võimalikke riskide maandamine.

6. Taimede (paljundus- ja istutusmaterjal), seemnete kontrollimisel taimekahjustaja esinemise tuvastamiseks meetmete kohaldamine.

Kirjeldus. Ettevõttes rakendatavad meetmed (taimede visuaalne kontroll, liimpüüniste ja muude vahendite kasutamine kahjustajate avastamiseks, proovide võtmine laboratoorseks analüüsiks, muu...) millega tagatakse vastavust taimetervise ja kvaliteedinõuetele. Märkida meetmete vastutaja ja/või teostaja, kontrolli tulemuste dokumenteerimine. Vt. ka muud võimalikud riskid.

Võimalikud riskid tootmise/turustamise protsessi kriitilistes punktides:

- ristsaastumine (ruumide kasutamise iseärasused; pakendamiseks, ladustamiseks ja veoks ettenähtud töövahendite kasutamise tagajärjel jne);
- kasutatavast tootmismeetodist tulenevad riskid ja nende maandamiseks kasutatavad meetmed.
- liigi- ja sordiehtsuse tagamine;
- muud riskid, mis tulenevad ettevõtte tegevuse iseärasustest
- taimekahjustaja esinemine latentsel kujul või esineb silmnähtavaid sümptomeid;
- liigi ning vajadusel ka sordiehtsuse tagamine;
- muud riskid, mis tulenevad ettevõtte tootmise iseärasustest (renditud tehnika kasutamine, kahjustajate levikuks sobivate tingimuste olemasolu, vaheperemeestaimede olemasolu tootmisüksuse lähedal kastmisvee kvaliteet ja kättesaadavus.

Ebakvaliteetsete taimede, seemnete utiliseerimiseks:

- kasutatakse jäätmekäitleja teenuseid;
- ettevõtte korraldab ise (rakendatavate meetmete kirjeldus).

Kahjustajaga kokku puutunud pindade desinfitseerimine (desovahendi nimi, töö teostaja, töö läbiviimise kuupäev).

Hädaolukorra lahendamise kava

Meetmed, mida rakendab ettevõtja karantiinse, kaitstava piirkonna karantiinse, reguleeritud mittekarantiinse taimekahjustaja leviku piiramiseks ja takistamiseks ülalpool toodud kahjustajate esinemise kahtlusel või esinemisel. Hädaolukorra lahendamise kava on kohustuslik isikule, kellel on taimepassi väljaandmise tegevusluba. Peab olema kättesaadav vastutavatele ja täitvatele isikutele igas ettevõtja tegevuskohas.

OLUKORD NR. 1. KARANTIINSE VÕI KAITSTAVA PIIRKONNA KARANTIINSE KAHJUSTAJA (VILJAPUU-BAKTERPÕLETIK) ESINEMISE KAHTLUS.

Tegevused on korraldatud **enne** ametlikult võetud proovi **laboratoorse analüüsi tulemust.**

Ettevõtja peab teavitama Põllumajandus-ja Toiduameti ametnikku kui kahtlustab karantiinse või kaitstava piirkonna karantiinse (viljapuu-bakterpõletik) taimekahjustaja esinemist temale kuuluvatel taimedel.

NB! Karantiinse ja kaitstava piirkonna karantiinse taimekahjustaja kahtluse puhul võtab PTA ametnik ametlikud proovid laboratoorseks analüüsiks.

Ettevõtte sisene kommunikatsioon: isik(-ud), keda peab informeerima kahjustaja esinemise kahtlusest.

PTA ametniku nimi, kellega ühendust võetakse:

PTA ametniku kontaktandmed: telefon, e-posti aadress:

PTA ametniku teavitamise eest vastutav isik:

Riskide maandamiseks võetavad meetmed, meetmete täitmise eest vastutavad isikud:

1. Sümptomitega taimede kõrvaldamine müügi ja/või tootmiskohalt enne ametniku tulekut.

Vastutaval isikul peab olema teada, kuhu kohta antud olukorras taimi isoleeritakse ja hoiustatakse kuni ametlikult võetud proovide analüüsi tulemuste saamiseni. Kuidas välditakse kõnealuste taimede kokkupuutumine teiste peremeestaimedega. Müügiplatsi puhul peab olema tagatud, et taimed ei oleks klientidele kättesaadavad.

2. Sümptomitega taimedega vahetus läheduses olnud peremeestaimede määratlemine.

Ettevõtjal on olemas kindel taimede asendiplaan, et oleks võimalik nimetatud taimed tuvastada. Plaan peab olema kättesaadav kas digitaalselt või paberandjal. Kindla taimede asendiplaani (tootmise/turustamise protsessi käigus taimede asukoht muutub) puudumisel tehakse kindlaks vahetus läheduses olnud peremeestaimed.

3. Sümptomitega taimedega vahetus läheduses olnud peremeestaimede müügilt kõrvaldamine
JAH EI
4. Sümptomitega taimedega vahetus läheduses olnud peremeestaimedel sümptomite ilmnemise jälgimine **JAH EI**

OLUKORD NR. 2. KARANTIINSE VÕI KAITSTAVA PIIRKONNA KARANTIINSE KAHJUSTAJA ESINEMINE ON KINDLAKS TEHTUD.

Ametlikult võetud proovi analüüsi tulemuse alusel saab ettevõtja teada, et temale kuuluvatel taimedel esineb karantiinne või kaitstava piirkonna karantiinne (viljapuu-bakterpõletik) taimekahjustaja.

Enne Põllumajandus- ja Toiduameti poolt ettekirjutuse saamist ettevõtja poolt võetavad meetmed.

1. Peatab koheselt kõnealuste taimede turustamise ettevõtte müügikohtades, eemaldades need müügipplatsilt või piiritleb taimed viisil, et need ei ole ostjale kättesaadavad.
2. Teavitab koheselt tarneahelas olevaid isikuid, et neile tarnitud taimedel on avastatud karantiinne või kaitstava piirkonna karantiinne taimekahjustaja ja meetmed, mida kaubapartner peab ette võtma, et vältida taimekahjustaja levikut (taimede paigutamine mustadesse kilekottidesse, pakendite sulgemine, taimedega kokku puutunud pindade desinfitseerimine vms).
3. Kutsub teistele tarnijatele turustatud taimed müügilt tagasi.

Olukorras 2. p. 1-3 meetmete täitmiseks peab ettevõtja iga oma tegevuskoha kohta kindlaks tegema, kas on olemas võimalus taimede isoleerimiseks (ruumid) ja hoiustamiseks kuni nende hävitamiseni. Juhul kui taimed piiritletakse, peab meede tagama, et kliendid ei saa neid taimi osta. Peab olema korraldatud ettevõtte sisene kommunikatsioon. Tarneahela kauba partnerite teavitamine ja tagasikutsutud taimede äravedu/hävitamise kokku leppimine.

OLUKORD NR. 3. ETTEVÕTJA KAHTLUSTAB VÕI ON KINNITATUD REGULEERITUD MITTEKARANTIINSE TAIMEKAHJUSTAJA (RNQP) ESINEMINE.

Ettevõtja teavitab Põllumajandus- ja Toiduameti ametnikku kui kahtlustab või saab kinnituse reguleeritud mittekarantiinse taimekahjustaja esinemise kohta temale kuuluvatel taimedel.

PTA ametniku nimi, kellega ühendust võetakse:

PTA ametniku kontaktandmed: telefon, e-posti aadress:

PTA ametniku teavitamise eest vastutav isik:

Märkida allpool loetletud tegevuste juures JAH või EI vastusena, ning kus on nõutud, ka tegevuse kirjeldus, mida ettevõttes rakendatakse

Riskide maandamiseks võetavad meetmed, meetmete täitmise eest vastutavad isikud.

Taimestiku põhjalikum kontroll sümptomitega taimede tuvastamiseks ja kahjustuse ulatuse kindlakstegemine. **JAH EI**

„JAH“ ettevõtjal on pädevus antud tegevuse teostamiseks

„EI“ vastuse puhul märkida meetmed, mida ette võetakse või kelle teenust kasutatakse

2) Ettevõtja võtab proovid laboratoorseks analüüsiks iseseisvalt **JAH EI**

„**EI**“ vastuse puhul, märkida kes ja kas võtab proovid.

3) Sümptomitega taimede eemaldamine tootmiskohast **JAH EI**

„**JAH**“ – kirjeldatakse kus, kuidas ja mis tingimustel eemaldatud taimi enne nende hävitamist hoiustatakse, et vältida kahjustaja edasist levikut.

„**EI**“ – kirjeldatakse meetmed (asjakohane töötlus), mida võetakse kasutusele et piirata kahjustaja levikut.

4) Muude tõrjemeetmete rakendamine (põletamine, matmine vms) lähtuvalt kahjustaja liigist ja esinemiskohast (avamaa, katmikala). Kirjeldada milliseid meetmeid rakendatakse. Kas ettevõtte hävitab ise või kasutab jäätmekäitleja teenust. Meetmete dokumenteerimine.